

Характеристика досвіду роботи
методиста Лозівської станції юних натуралістів
Лозівської міської ради Харківської області
Шукалюкової Людмили Валентинівни

*«Найдосвідченіший педагог
ніколи не повинен спинятися на досягнутому,
бо якщо нема руху вперед,
то неминуче починається відставання»*

В.О. Сухомлинський

Інновація - з латини «оновлення, новизна, зміна» - *нововведення*. Інновація за виразом академіка В. Кременя, «виконує роль зародка нового стану, слугує основним механізмом формування нових технологій, моделей діяльності та поведінки, організації знань, створюючи передумови для пошуку альтернативних шляхів розвитку освіти». Тобто, інновацією, за В. Кременем, є «усе, що може вдосконалити якість освіти і процес її розвитку». Освітня інновація передбачає, по-перше, наявність педагогічної ідеї, а по-друге, процес її реалізації. Головним змістом інновації є творення нововведень, дифузія їх усередині освітньої системи, адаптація до них суб'єктів педагогічного процесу, вироблення та апробація інноваційних педагогічних технологій. Позашкільна освіта керується педагогічними технологіями, що спрямовані на розвиток творчої активності, самореалізації та саморозвитку особистості.

За визначенням О. Биковської, «сучасний соціальний попит на якісну освіту зумовлює важливість побудови навчально-виховного процесу в контексті впровадження інноваційних педагогічних технологій, удосконалення методико-педагогічних засад діяльності навчальних закладів для формування в дітей та учнівської молоді здатності засвоювати та використовувати знання в практичній діяльності. Це суб'єкт - суб'єктний процес, організатором якого, з одного боку, є педагог або педагогічна система, з іншого – учень, вихованець»

Суттєвою ознакою сучасних інноваційних процесів за В. Вербицьким, є «технологізація» – неухильне дотримання змісту і послідовності етапів впровадження нововведень в освітній процес позашкільних закладів. Тому вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи педагога з учнем. На його думку «упровадження педагогічних технологій – це складний, але цікавий процес. Для досягнення результатів потрібна серйозна самостійна робота кожного члена педагогічного колективу, а також значний проміжок часу. Щоб освітні технології працювали, необхідні бажання цілеспрямовано діяти, експериментувати, підтримка творчої ініціативи педагога».

Керівник гуртка у позашкільному закладі займає ключову позицію в освітньому процесі. Від його професійної майстерності, вміння трансформувати свої знання вихованцеві значною мірою залежить розвиток компетентнісної особистості, здатної максимально самореалізуватися, використовувати знання в практичній діяльності. За висловом Е. Фромма, «паростки всього найкращого,

що є в потенціалі дитини, проростають, якщо є відповідні умови для його розвитку», а це наявність колективу компетентних педагогів, які здатні забезпечити високий рівень якості освіти та її результативність.

Особливістю Лозівської станції юних натуралістів є маленький педагогічний колектив, з великим творчим потенціалом (*Додаток 1*)

Оскільки творчість – це завжди створення нового, то інноваційний стиль роботи - творчий процес, результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем. Прямим продуктом інновацій є: навчальні технології, нестандартні підходи, оригінальні ідеї, форми та методи освітнього процесу. Побічним продуктом інновацій є: зростання педагогічної майстерності керівників гуртків, рівня їх культури, мислення, світогляду.

Щоб оцінити ефективність усіх інноваційних процесів у закладі, здійснювались діагностика та відстеження якості освіти, постійне спостереження за освітнім процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату. Аналіз діагностичних карток, які заповнили педагоги, результати моніторингових досліджень (відвідування занять, виховних заходів, результативність участі вихованців у Всеукраїнських конкурсах, виставках, акціях, участь педагогів у фахових конкурсах) показали рівень діяльності закладу на момент початку роботи в інноваційному стилі. (*Додатки 2,3*)

Зміст, форми, методи методичної роботи визначались на основі оцінки рівня професійних знань, умінь і мотивів діяльності педагогів. Перехід від аналізу результатів до аналізу дій дозволив забезпечити креативно-пошуковий режим діяльності педагогів. В нашому педагогічному колективі, процес оновлення розпочався з перегляду підходів до проведення засідань педагогічних рад.

Педагогічна рада – вищий колегіальний орган, покликаний керувати всім освітнім процесом закладу. Саме на засіданнях педради відбувається колективна рефлексія, виявлення резервів для вдосконалення навчально-виховного процесу, вироблення стратегій розвитку закладу.

Робота в творчих групах, використання різних форм обговорення проблеми, (*педагогічний консиліум, мозковий штурм, презентація, трибуна вільних думок, круглий стіл*) та інших інновацій як на етапі підготовки до засідання педради, так і під час проведення дало змогу залучати всіх педагогів до активної творчої діяльності, допомогти учасникам поділитися власними поглядами та досвідом, узгодити думки колективу, розвивати демократичний стиль спілкування, дозволило врахувати освітні потреби конкретних педагогічних працівників (*Додаток 4*)

Однією з найбільш ефективних форм науково - методичної роботи є семінарські заняття з керівниками гуртків, на яких відбувається теоретичне та практичне ознайомлення педагогічних працівників із технологіями навчання. Вони сприяють набуттю нових теоретичних знань, практичних дій, проводяться у формі *семінарів – практикумів, семінарів -тренінгів, семінарів - ділових ігор, семінарів-презентацій*. Методичною основою семінарів є принцип інтерактивного навчання, що залучає педагогів до генерації, аналізу, систематизації, узагальнення інформації та спонукає до використання отриманих знань, умінь і навичок у

практичній діяльності. Сутність такого навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється в активній діяльності і взаємодії педагогів. (Додатки 5, 6)

Актуальною проблемою в роботі методиста є пошук шляхів і засобів активізації творчого потенціалу педагога, стимулювання його до саморозвитку, самовдосконалення. Технологією, яка дозволяє підвищити рівень професійної компетентності керівників гуртків, сформувати мотиваційну, теоретичну та практичну готовність до модернізації змісту освітнього процесу є метод проектів. Метод проектів актуалізувався на сучасному етапі розвитку позашкільної освіти, оскільки розширює коло діяльності та завдань, що постають перед закладом. Проект виражає спільне прагнення педагогічного колективу та передбачає досягнення прогнозованих результатів. Методичними інноваціями є розроблення науково-методичних проектів: «Розвиток творчої особистості в еколого-натуралістичному закладу», «Розвиток обдарованості дитини в умовах позашкільного закладу», «Галерея дитячої творчості», пов'язаних із формуванням екологічної культури вихованців, розвитком їх творчих здібностей, виявленням, підтримкою та розвитком індивідуальних здібностей та нахилів. Проект «Робота педагогічного колективу над науково-методичною темою» дозволив підвищити якість освітнього процесу, рівень компетентності педагогів з різним рівнем кваліфікації, освіти, досвіду роботи, створив умови для розвитку особистості, здатної до соціальної адаптації в суспільстві і самовдосконалення. (Додаток 7)

Необхідною умовою професійного становлення керівника гуртка, особливо еколого-натуралістичного профілю, є залучення його до науково-дослідної діяльності, яку В.О. Сухомлинський називав першою сходинкою до педагогічної мудрості. Експериментально-дослідній діяльності в еколого-натуралістичному закладі надається пріоритетне значення. Спостереження, дослідні, пошуково- та науково-дослідницька робота сприяють вдосконаленню, оновленню й розвитку освітнього процесу на ЛСЮН. Науково-дослідницька робота передусім базується на результатах дослідів, пошуково-дослідницької роботи (польові практики, екологічні експедиції, екологічні стежки) (Додаток 8)

Однією з форм роботи, яка розвиває інтелект і творчі здібності, необхідні для майбутніх фахівців у галузі біології, екології, медицини, є залучення творчо обдарованої молоді до наукової діяльності через систему Малої академії наук. Складні дослідження проводяться як співпраця з науковими установами, закладами вищої освіти та громадськими природоохоронними організаціями (Додаток 9)

Впровадження в навчально-виховний процес технології, навчання як дослідження, дало змогу керівникам гуртків викладати окремі теми і розділи програмного матеріалу орієнтуючись на застосування дослідницьких методів, вихованцям - відкриття нових знань на основі індивідуальної актуалізації попередньо засвоєних знань і вмінь.

Результатом вище зазначеної діяльності, а саме кропіткої методичної роботи стали апробація та впровадження в освітній процес інноваційних педагогічних технологій та інтерактивних методів, перетворення традиційних занять на інноваційні. Керівники гуртків стали надавати перевагу методам, що передбачають залучення учнів до активного здобування знань, впроваджують в

практику прийоми, способи педагогічних дій і засобів, які охоплюють цілісний освітній процес, починаючи від визначення його мети і до одержання очікуваних результатів. Спостерігається підвищення рівня самоосвітньої діяльності педагогів — постійний самоаналіз та самооцінка діяльності, прагнення творчого самовдосконалення. «Вчити самого себе» стало девізом для кожного педагога закладу, адже самоосвіта забезпечує не тільки підвищення професійної майстерності педагога, а і його вплив на розвиток особистості учня. *(Додаток 10)* Творчій самореалізації особистості педагога сприяє залучення їх до написання посібників, методичних розробок занять, методичних рекомендацій. Постійно готуються матеріали для висвітлення результатів діяльності через засоби масової інформації. Педагоги презентують свої власні педагогічні знахідки та ідеї на шпальтах фахових педагогічних видань «Позашкільна освіта, «Позашкілля» та «Біологія. Шкільний світ», проводять майстер-класи на місцевому телеканалі ТРК «Вектор» *(Додаток 11)*

Цілеспрямована інноваційна робота з педкадрами забезпечила: підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, їх здатність до постійного професійного самовдосконалення і як наслідок підвищення фахового рівня, про що говорять результати фахових конкурсів. *(Додаток 12)*

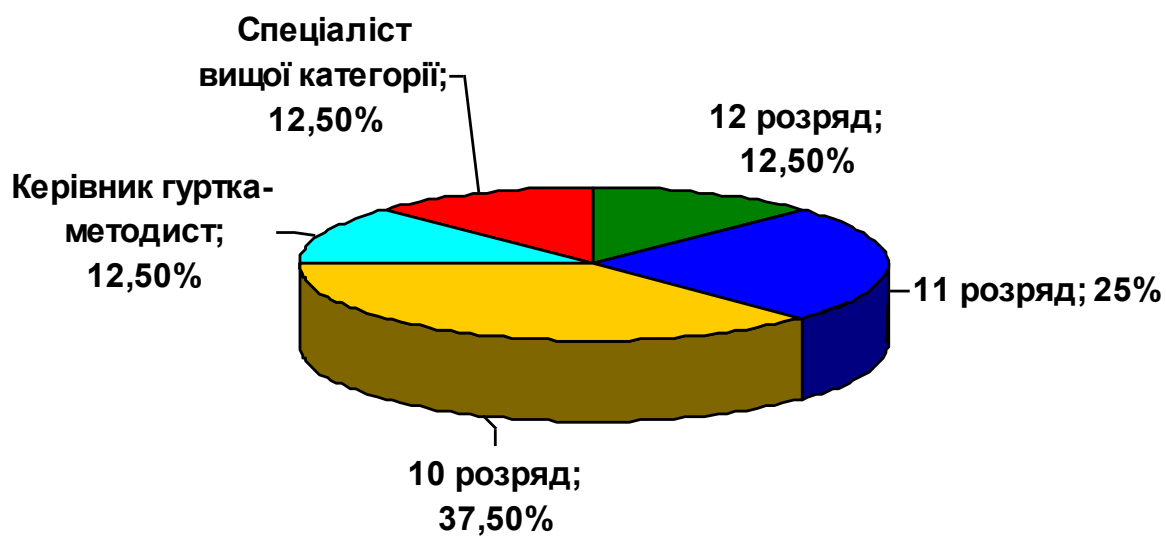
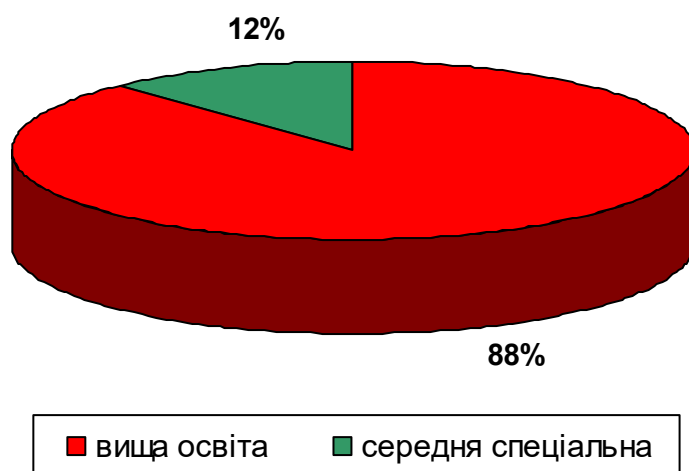
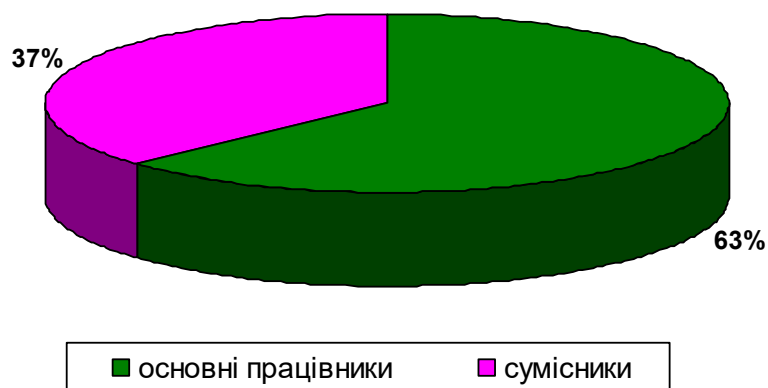
Аналіз стану освітнього процесу показав що, керівники гуртків володіють сучасними формами і методами викладання; значно зріс навчально-методичний рівень проведення занять; при виборі форм та методів перевага віддається інтерактивним методам.

Результатом використання нових педагогічних технологій, сучасних підходів до організації позашкільної освітньої діяльності є підвищення результативності пізнавальної та творчої діяльності вихованців, достатній рівень їх знань, умінь і навичок. Педагоги створюють належні умови для особистісного зростання та самореалізації кожного вихованця, залучають їх до участі в виховних масових заходах, обласних, Всеукраїнських акціях, конкурсах, виставках, наукової діяльності через систему Малої академії наук.

Результати моніторингу фіксуються наприкінці кожного навчального року в рейтингу особистого внеску керівників гуртків у результативність діяльності ЛСЮН і зберігаються протягом кількох років, що ставить педагога в умови, коли постійне підвищення професійної майстерності стає необхідним. *(Додатки 13, 14)*

Досягнення педагогічного колективу були б неможливі без особистісного внеску кожного із суб'єктів педагогічного процесу в загальну скарбницю досягнень Лозівської СЮН. Головне тут — мотивація до змін на краще, бажання вдосконалюватись, розширювати сфери компетентності, бачити перспективи, а це в нашому колективі є.

Кількісний та якісний склад педагогічного колективу

Діагностика рівня готовності педагога до інновацій

Прізвище, ім'я, по батькові.....

Фах.....

Розряд.....

компоненти	Показники інноваційної діяльності	Оцінка експертів		
мотиваційно-цільовий	критичність мислення			
	здатність відмовитися від стереотипів педагогічного мислення			
	творча діяльність			
змістово-операційний	творче використання результатів педагогічних досліджень, моделювання нового педагогічного досвіду			
	варіативність інноваційної діяльності			
	володіння методами педагогічних досліджень			
	застосування в педагогічній практиці особливостей засобів діагностики та корекції індивідуальних особливостей учнів, реалізація різнорівневого підходу.			
	розробка авторської ідеї навчання та виховання			
регуляторно-корекційний	постійне здійснення самоаналізу і самооцінки діяльності			
	систематичне коригування навчально-виховного процесу			
	самостійний пошук нової інформації з метою саморозвитку			
	прогностичність, здатність до проектування			
	Оцінювання, корекція інновацій, визначення їх цільового призначення			
Загальна кількість балів				
Рівень готовності до інноваційної діяльності				

Критерії оцінювання:

4 бали – показник наявний завжди;

3 бали – часто наявний;

2 бали – зрідка наявний;

1 бал – наявний інколи;

0 балів - відсутній

100% готовності до інновацій відповідають максимальній загальній кількості балів -56

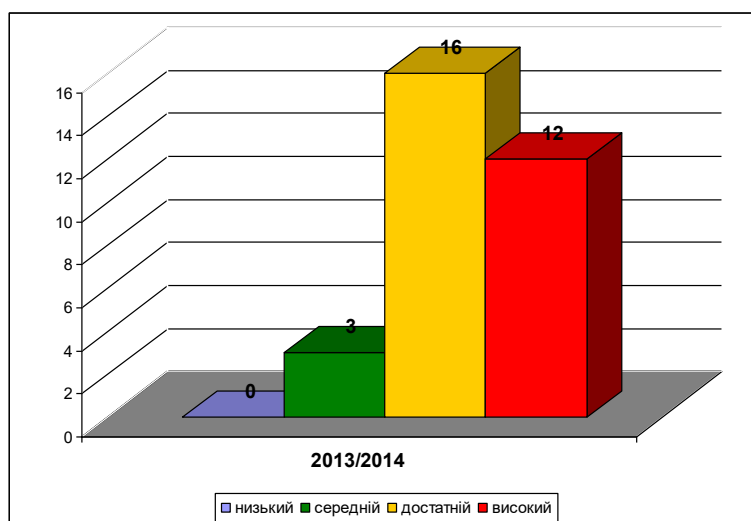
Рівень готовності до інноваційної діяльності високий – від 75% до 100%

Рівень готовності до інноваційної діяльності достатній – від 50% до 74%

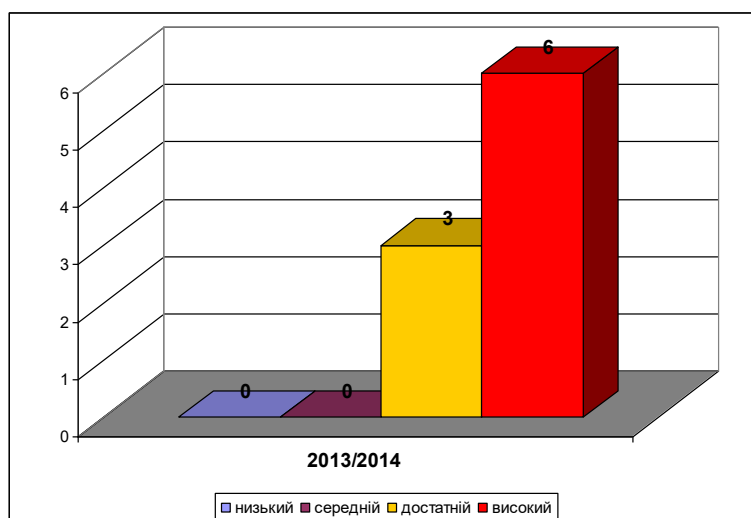
Інновації використовують епізодично – 25%-49%

Інноваційна діяльність педагога фрагментарна – менше 24%

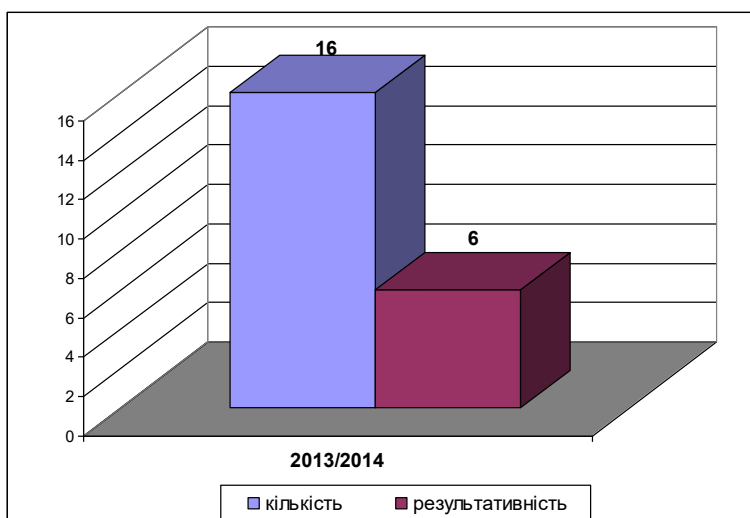
Стан викладання в гуртках

Організаційно-масова робота

Участь вихованців в обласних, Всеукраїнських, акціях, виставках, конкурсах

*«Одним із основних завдань педагогічної ради -
є створення дружнього, працездатного педагогічного колективу,
в якому кожен почував би себе відповідальним
не тільки за доручену йому роботу,
а й за всю діяльність навчального закладу»
І.Жерносек*

Засідання педагогічної ради

Тема: Обдаровані діти. Шляхи активізації роботи з обдарованими дітьми.

Мета: Сприяти підвищенню результативності роботи педагогічного колективу з обдарованими дітьми; визначити шляхи активізації.

Завдання:

- ✓ оцінити ефективність системи роботи з обдарованими дітьми ;виявити чинники, які позитивно чи негативно вплинули на її результати;
- ✓ формувати вміння по здійсненню аналізу виховної роботи.
- ✓ проаналізувати результати роботи з обдарованими дітьми;
- ✓ визначити форми та методи активізації роботи з обдарованими дітьми

Форма проведення: колаж

Алгоритм підготовки та проведення засідання педагогічної ради

Підготовчий період (наказ про підготовку засідання педагогічної ради, розробка плану педради, створення творчих груп для вивчення даної проблеми, питання для творчих груп, розробка проекту рішення)

План засідання педради:

- Інформаційно-аналітична доповідь директора *«Шляхи активізації роботи з обдарованими дітьми»*
- Обговорення стану реалізації даної проблеми
- Виступи творчих груп *(рольова гра)*
- Обговорення рекомендацій груп
- Вправа *«Ознаки обдарованості»*
- Робота в групах *«Коло ідей» (Як підвищити ефективність роботи з обдарованими дітьми?)*
- Прийняття рішення.
- Підсумки. Вправа *«Дерево оцінювання»*

Хід засідання педради

- 1.Інформаційно-аналітична доповідь директора
- 2.Обговорення стану реалізації даної проблеми
- 3.Рольова гра

Група «Учні»

Що таке обдарованість?

Які є види обдарованості?

Які вікові особливості обдарованості?

Якими мають бути стосунки «вчитель — обдарована дитина»?

Які психофізіологічні особливості обдарованих учнів?

Група «Педагоги»

Як визначити обдарованість дитини?

Чи може вплинути особистість учителя на розвиток обдарованості і як саме?

Чим зумовлена змістова сторона роботи з обдарованими дітьми?

Які дидактичні засоби слід обирати для досягнення мети — реалізації особистості?

Які є способи мотивації обдарованості?

Група «Батьки»

Психофізіологічні особливості юного обдарування;

Сенситивні періоди обдарованості;

Вікова обдарованість;

Завдання батьків у вихованні та навчанні обдарованої дитини.

4. Обговорення рекомендацій груп

5. Вправа «Ознаки обдарованості»

Педагогам рекомендується за 5 хвилин скласти портрет обдарованої дитини (3—4 ознаки). Після обговорення, складають узагальнений портрет обдарованої особистості: *гнучкість, швидкість, точність мислення; допитливість, відкритість до нового, ініціативність, працездатність; самостійність, віра у власні сили, бажання самовиразитися, критичність самооцінки; наполегливість і цілеспрямованість; оригінальність і нестандартність мислення, винахідливість у вирішенні проблемних завдань, ерудиція.*

6. Робота в групах «Коло ідей»

Завдання: обговорити в групах питання «Як підвищити ефективність роботи з обдарованими дітьми?» і записати фломастером свого кольору ідеї, пропозиції щодо їх вирішення. За сигналом, аркуш передається по колу, іншій групі, яка обговорює і надає свої пропозиції, записує їх своїм фломастером. Коли «свій» аркуш повертається до I групи, кожна група вивчає пропозиції та ідеї інших, обговорює їх, готує стислий аналіз цього питання, презентує. Таким чином триває обговорення доповіді.

Цікаві ідеї заносяться до банку даних:

- *Стимулювати і підтримувати ініціативу учнів, їх самостійність;*
- *Створювати проблемні ситуації, що потребують альтернативи, прогнозування, уяви;*
- *Давати можливість виконувати більше навчальних завдань з обов'язковим підвищенням їхньої складності.*
- *Використовувати творчу діяльність вихованців у різних видах масових заходів, святах;*
- *Залучати до дослідницької, творчої пошукової роботи з використанням випереджувальних завдань, розвивальних ситуацій;*
- *Активно залучати дітей до участі в районних, обласних, Всеукраїнських конкурсах, виставках, акціях;*

7. Директор аналізує роботу педради, актуальність питань, обговорених на засіданні, відзначає роботу творчих груп, оголошує ідеї, які зібрав у банк

даних. Висуває пропозиції щодо рішення педради.

Оголошується проект рішення педради:

- *Провести методичний тиждень із метою поширення досвіду реалізації проблемно-дослідницьких, проектних, експериментальних методів навчання;*
- *Запровадити творчі звіти керівників гуртків, які працюють з обдарованими дітьми за індивідуальними планами;*
- *Організувати персональні виставки декоративно-прикладного мистецтва талановитим дітям;*
- *Провести анкетування для вивчення здібностей вихованців;*
- *Використовувати творчу діяльність обдарованих вихованців в різних видах масових заходів, святах, конкурсах знавців, KBK, брен-рингах.*
- *Активно залучати дітей до участі в районних, обласних, Всеукраїнських, Міжнародних конкурсах, виставках, акціях; конкурсах-захистах робіт МАН;*
- *Залучати обдарованих вихованців до дослідницької, творчої пошукової роботи з використанням випереджувальних завдань, розвивальних ситуацій;*

8. Пропонується оцінити роботу колективу на педраді. *Вправа «Дерево оцінювання»*

Завдання: на символічне «Дерево оцінювання» «одягти різнобарвне осіннє листя»

Листя із паперу жовтого кольору — високий рівень;

зеленого кольору — достатній рівень;

червоного — залишилися питання, які потребують вирішення.

Оцінка педради має наочний вигляд і нестандартну форму

Семінарське заняття з керівниками гуртків

Тема: **«Використання тренінгових технологій на різних етапах занять гуртків»**

Мета: розширити знання педагогів про інтерактивні методи навчання, формувати навички активної взаємодії з учнями, забезпечити оперативний зворотній зв'язок, розвивати творчу ініціативу керівників гуртків

Форма проведення: семінар-тренінг

План семінару:

1. Вступне слово. Презентація мети і завдань тренінгу.

Вправа «Я і моє хобі», вправа «Пісочний годинник», вправа «Правила для груп»

2. Інформаційне повідомлення: **«Тренінг — інтерактивна форма навчально-виховного процесу»**

3. Запровадження тренінгових форм навчання на різних етапах занять гуртків.

4. Підбиття підсумків семінару-тренінгу. *Вправи «Пісочний годинник», «Валіза, м'ясорубка, корзина», «Тепло наших рук»*

Хід семінару

1. Після презентації мети та завдань тренінгу, методист пропонує учасникам вправу «Я і моє хобі»

Мета: підвищити рівень згуртованості, створити умови для ефективної співпраці.

Запитання для обговорення: *Які думки у вас виникли під час презентації колег?*

Вправа «Пісочний годинник»

Мета: визначити сподівання й очікування від заняття-тренінгу.

Кожному учаснику заняття методист роздає по три кружечки, які символізують піщинки, і пропонує написати свої очікування стосовно тренінгу. Після чого учасники зачитують свої очікування й наклеюють їх у верхній частині пісочного годинника (намальованого на аркуші формату А-3)

Запитання для обговорення: *Про що свідчать очікування? Чому так важливо на початку роботи їх визначити?*

Вправа «Правила для груп»

Мета: активізувати учасників до роботи в групах, тренувати увагу до дій іншого, вміти знаходити засоби невербального спілкування, зрозумілі іншим.

Запитання для обговорення: *Для чого в нашому житті існують різні правила?*

Які правила роботи в групах ви знаєте?

Правила роботи групи записують на плакаті «Правила групи».

Кожна група бере собі правило і покаже його невербально, а решта спробують відгадати, що це за правило.

Запропоновані правила: один говорить — усі слухають!, не говорити всім разом, не сперечатися!

2. Інформаційне повідомлення: *«Тренінг - інтерактивна форма навчально-виховного процесу»*

Термін «тренінг» походить з англійської — навчати, тренувати. Для результативності й ефективності тренінгу необхідно створити атмосферу відкритості та доброзичливості за обов'язкової умови свідомого виконання учасниками певних правил, зрозумілих і добровільно прийнятих кожним із них. Тренінгові заняття спрямовані на отримання сформованості навичок і підвищення життєвої компетентності учасників. Переваги використання даної форми роботи в умовах саме позашкільного закладу, полягають в тому, що тренінг не потребує від дітей, які вперше прийшли на гурток, попередньої підготовки. Отже, кожна дитина може взяти в ньому участь, не відчуючи при цьому дискомфорту. Внаслідок включення учасників у малі групи (нерідко змінного складу) й організації спілкування у цих групах та між ними відбувається швидкий обмін інформацією, спричинюється свого роду емоційний, комунікативний та інформаційний «вибух», сприятливий для підкріплення чи, навпаки, зміни особистісної позиції щодо розуміння певних питань та оцінки реальних подій і процесів. Тренінгові заняття спрямовані на отримання сформованості навичок і підвищення життєвої компетентності учасників.

3. Запровадження тренінгових форм навчання на різних етапах занять гуртків.

Методист запропонувала вправи, які можна використовувати на етапах: організації навчальної діяльності, актуалізації опорних знань, отриманні нових знань, закріпленні та систематизації знань, підсумку заняття.

Етап організації навчальної діяльності.

Вправи «Мобільний зв'язок», «Криголам»- для рефлексії настрою вихованців, можна застосовувати на початку заняття гуртка.

Вправа «Мобільний зв'язок»

Мета: формування позитивного настрою на спільну роботу; створення невимушеної, доброзичливої атмосфери.

Методист пропонує учасникам показати, з яким настроєм вони прийшли на заняття: намалювати вирази обличчя відправити «SMS – повідомлення» на «мобільний телефон», який закріплено на дошці.

Вправа «Криголам»

Мета: створити умови для ефективної роботи, забезпечити доброзичливу атмосферу.

Методист пропонує учасникам по черзі відповісти на запитання : «З якою квіткою ви себе асоціюєте?»

Етап актуалізації опорних знань.

Вправа «Блеф –клуб»

Мета: вчити прийомам активного слухання; формувати навички спілкування

Дану вправу можна використовувати під час вивчення будь-якої теми. Пропонує учасникам об'єднатися у дві групи. Кожна група готує питання для іншої у формі «Чи вірите ви, що.....» з теми: «Аплікації з тополиного пуху»
Етап вивчення нового матеріалу.

Вправа «Слалом»

Мета: активно сприймати навчальний матеріал, систематизувати знання з вивчаємої теми, розвивати навички роботи в парах.

Методист пропонує учасникам об'єднатися в три пари, прочитати отриманий текст «Біологічні особливості середньоазіатських черепах. Умови утримання», скласти по одному запитанню для кожної пари. На виконання даного завдання виділяється 5 хвилин. Дошка ділиться на три частини. Представники від пар записують на дошці питання для інших пар. Таким чином кожна пара має по два питання на які повинна дати відповіді та оцінити відповіді інших пар.

Методист пропонує під час основної частини заняття гуртка використовувати елементи еколого-психологічного тренінгу у вигляді творчих завдань.

Вправа «Кроки»

Всі учасники тренінгу отримують зображення стопи людини. Стаючи на «стопу», треба назвати одне з правил, наприклад поведінки в природі, не повторюючи за попередніми. Наприклад, «Знаходячись в природі, я не стану рвати першоцвіти», «Знаходячись в природі, я не буду розпалювати багаття».

Етап закріплення, узагальнення та систематизації знань

Вправа «Лови помилку»

Мета: вчити учнів чітко висловлювати свою думку, аргументувати власну відповідь

Пропонує об'єднатися у дві групи, роздає картки, на яких окремі тези з вивченого матеріалу. Групам потрібно вибрати картки з хибними та правильними тезами.

Етап рефлексії

Як на початку, так і в кінці заняття гуртка потрібно проводити вправи на рефлексію настрою або для підведення підсумку роботи вихованців.

Вправа «Подаруй квітку»

Біля кожного учасника лежать 3 квіточки різних кольорів, методист пояснює:

- блакитну квіточку ви подаруєте найактивнішому на занятті;
- червону – найуважнішому;
- жовту – найбільш творчому та цікавому

Подивимось, у кого вийшов найбільший букет? Чому?

Вправа «Побажання»

Методист просить усіх учасників тренінгу стати в коло й, повертаючись до свого сусіда праворуч, подякувати за роботу й побажати йому щось приємне.

Вправа «Мобільний зв'язок»

- З яким настроєм ви закінчуєте заняття? (малюють вирази обличчя і прикріплюють на телефон)

4. Підбиття підсумків тренінгу. *Вправа «Валіза, м'ясорубка, корзина»*

Вправа «Пісочний годинник» Учасники переміщують свою піщинку вниз настільки, наскільки збулися їх очікування.

Вправа «Валіза, м'ясорубка, корзина»

Мета: Систематизація інформації, отриманої на тренінгу

Методист пропонує учасникам дати відповіді на запитання:

Що з почутого ви будете використовувати в своїй роботі? (валіза)

Що потребує додаткового осмислення? (м'ясорубка)

Що вам здалося некорисним? (корзина)

Вправа на завершення «Тепло наших рук» Учасникам пропонується якимось особливо потиснути один одному руки на прощання.

Тема: «Використання інтерактивних методів проблемного навчання на заняттях гуртків»

Мета: розширити знання педагогів про інтерактивні методи навчання, розробити нові ідеї застосування проблемного навчання на заняттях гуртків, розвивати навички активної взаємодії, творчу ініціативу керівників гуртків

Форма проведення: семінар-практикум

План семінару:

I. Вступне слово. Презентація мети і завдань семінару. *Вправа «Ініціали»*

II. Інформаційне повідомлення: **«Проблемне навчання»**

III. Робота в творчих групах. *Правила для груп. Інтерактивна вправа «Дерево рішень»*

IV. Підведення підсумків роботи. *Вправа «Три нотатки»*

Хід семінару

I. Вступне слово. Презентація мети і завдань семінару.

У сучасних умовах розвитку позашкільної освіти, одним з актуальних завдань є підвищення якості та ефективності освітнього процесу шляхом всебічної активізації пізнавальної діяльності вихованців, розвитку їх мислення, творчих здібностей, здатності до самостійного здобуття знань.

Всі дослідники проблемного навчання пов'язують його роль із стимуляцією пізнавальної діяльності учнів, тому що внутрішні процеси пізнавальної діяльності поєднуються з несподіванкою, здивуванням, здогадкою, розумовим напруженням, очікуванням, пошуком аргументів та доказів.

Тому, як найкраще, я вважаю, до сьогоденного семінару підходить вислів А Ейнштейна: **«Уміє вчити той, хто вчить цікаво»**

I. *Вправа «Ініціали»*

Мета: Встановлення емоційного контакту з керівниками гуртків.

Кожному учаснику пропонується назвати свої позитивні якості, які починаються з літер власних ініціалів. Наприклад: Шукалюкова Людмила Валентинівна- шаноблива, люб'язна, відповідальна

II. Інформаційне повідомлення: **«Проблемне навчання»**

Проблемне навчання - один із ефективних методів пошукової пізнавальної діяльності, яке базується на принципі проблемності, реалізується через різні типи навчальних проблем, поєднання репродуктивної, продуктивної і творчої діяльності учнів. Проблемні методи сприяють пробудженню у дітей дослідницького інтересу, активізують мислення, спираються на самостійну, творчу пізнавальну діяльність учнів. Творча діяльність, як правило починається із проблеми чи запитання, з подиву, здивування, із суперечності. Мета будь-якого проблемного завдання включити учнів у творчу пізнавальну

діяльність для пошуку шляхів його вирішення. Для цього завдання повинно містити інформаційно – пізнавальну суперечність, мати достатню позитивну мотивацію в навчальній діяльності учнів та відповідати їх інтелектуальним можливостям. Створення проблемної ситуації є першим етапом процесу проблемного навчання. Другий етап — формулювання здогадок, припущень, гіпотез щодо проблемного запитання, яке «випливає» з проблемної ситуації.

Третій етап процесу проблемного навчання — заслуховування та обговорення здогадок, припущень, гіпотез, які висловлюють учні. Саме цей етап дуже важливий для активізації пізнавальної діяльності вихованців, передбачає вирішення проблеми одним із методів проблемного навчання (мозковий штурм, дискусія)

Четвертий етап — узагальнений висновок (повернення до проблемного запитання і перевірка правильності його розв'язання)

Процес реалізації проблемного завдання складний, тому необхідно попередньо навчити вихованців алгоритму поетапного розв'язання навчальної проблеми:

- ❖ Усвідомлення проблеми, розкриття суперечності.
- ❖ Формулювання гіпотези (висловлювання припущень, ідей про причини виникнення явища)
- ❖ Доведення гіпотези
- ❖ Узагальнений висновок (що нового дізналися про причинно-наслідкові зв'язки, які пояснюють це явище)

Проблемне навчання не тільки поглиблює знання вихованців з обговорюваної теми, а і розвиває навички відстоювання своєї думки, уміння визначити власну позицію, що сприяє формуванню всебічно розвинутої особистості, спроможної вирішувати майбутні професійні та життєві проблеми.

Алгоритм застосування проблемних методів навчання:

1. Підготуйте для учнів проблемне завдання, проблемну ситуацію.
2. Ознайомте вихованців із ситуацією й визначте сутність проблеми.
3. Запитайте в учнів, чи розуміють вони сутність проблеми. Запропонуйте їм описати її.
4. Об'єднайте учнів у групи, де б вони могли обговорити проблему, перш ніж почати пошуки шляхів її розв'язання.
5. Запитайте в учнів: чи є проблема цікавою, чи необхідно розв'язувати її?
6. Скориставшись методом «мозкового штурму», визначте якнайбільше шляхів розв'язання проблеми або можливих варіантів.
7. На цьому етапі жодне рішення або варіант не відкидаються і не коментуються. Слід генерувати велику кількість ідей.
8. Разом з учнями проаналізуйте, поясніть та об'єднайте висловлені ідеї.
9. Обговоріть імовірні позитивні й негативні наслідки кожної ідеї.
10. Оберіть найкращий варіант і дійдіть згоди щодо його застосування для розв'язання проблеми (можна шляхом голосування).

III Робота в творчих групах.

Групова діяльність повинна бути правильно організована:

- вихованці повинні мати знання і вміння, необхідні для виконання завдання;
- усі члени групи повинні добре бачити одне одного (сидіти по колу — пліч-о-пліч, один проти одного);
- розподіл ролей (кожна група визначає спікера, який зачитує завдання групі, організує порядок виконання роботи, підбиває підсумки, визначає доповідача та секретаря, який записує результати роботи групи);
- необхідно продумати, чим зайняти групу, яка виконає завдання скоріше за інші;
- забезпечення нагород за групові зусилля.

Пропонується розподілитися на дві групи та обговорити правила роботи в групах:

Починати висловлюватися можна як за бажанням, так і по-черзі

Дотримуватися правил активного слухання, не перебивати один- одного

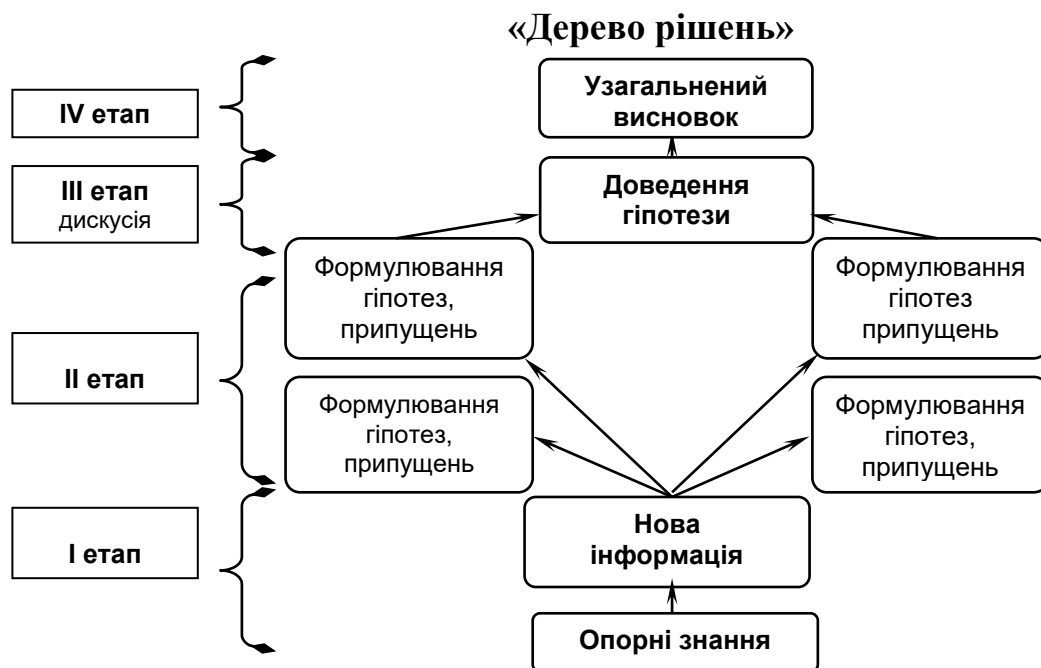
Обговорювати ідеї, а не людей, які їх висловили

Намагатися дійти спільної думки, але кожна думка має право на існування.

Як варіант розв'язання проблемного завдання, пропонується інтерактивна вправа «дерево рішень», яка допомагає учням проаналізувати й краще зрозуміти механізми прийняття складних рішень.

Для груп пропонується приклад проблемного завдання, яке можна застосовувати в гуртку «Юні акваріумісти» при вивченні теми: «Скалярії. Біологічні особливості» (Для ознайомлення з матеріалом кожній групі надається інформаційний листок)

Проблемне завдання: «З'ясуйте, чому форма тіла молодих скалярій відрізняється від форми тіла батьків?» (завдання записується на дошці)

Розв'язання проблемного завдання.

Перший етап: *Виявлення прихованої суперечності між знаннями та новою інформацією*

Прихована суперечність: Сплющена з боків форма тіла у дорослих скалярій; звична, для більшості риб, форма тіла молоді.

Другий етап: *Формулювання гіпотез, припущень.*

- дуже давно, скалярії жили в річці Амазонці і можливо їх форма тіла була, як у більшості риб .
- скалярії - лякливі, ніжні рибки, тому не змогли пристосуватися до життя в річці з розвитком судноплавства.
- шум пароплавів, забруднена вода примусили риб відступити в вузькі протоки прибережних боліт.
- тіло рибок пристосувалося до життя в вузьких проходах між очеретом і стало сплюснене з боків.

Третій етап: *Доведення гіпотези*

- Форма тіла риб пов'язана зі способом життя.
- Форма тіла скалярій пов'язана із життям в вузьких протоках між стеблами рослин.
- Якщо припустити, що дуже давно вони жили в товщі води, то мали і іншу форму тіла.

Четвертий етап: *Узагальнений висновок*

Кожна маленька скалярія в процесі свого індивідуального розвитку проходить той шлях змінення форми тіла, який мільйони поколінь скалярій пройшли за величезний проміжок часу, пристосовуючись до життя в заростях очерету.

4. Підведення підсумків роботи. *Вправа «Три нотатки»*

Навчальна діяльність, як процес ґрунтується на двох принципах:

- не можна нікого навчити, можна тільки навчитися;
- дорога до розуму проходить через серце

Таким чином навчання тільки тоді стає основною діяльністю, якщо воно зачепило емоційну сферу і проходило за активної співпраці. Сподіваюся, що у нас на занятті так і було. Пропоную вам визначити підсумки спільної діяльності і дати відповіді на такі запитання:

- Чого я навчилася (навчився) на занятті?
- Чим я змогла (зміг) допомогти групі?
- Що нового додалося до мого професійного бачення?

Проект: Робота педагогічного колективу над науково-методичною темою: **«Компетентнісний підхід до навчально-виховного процесу – ключ до його оновлення».**

Підготовчий етап

Мета проекту: підвищити професійну компетентність педагогів; сприяти

Завдання проекту:

- ❖ підвищення професійного рівня керівників гуртків;
- ❖ апробація та впровадження сучасних освітніх технологій;
- ❖ оновлення змісту, форм та методів навчально-виховної діяльності;
- ❖ розширення спектру освітніх послуг для задоволення творчих і пізнавальних потреб дитини;
- ❖ розвиток особистості, здатної до соціальної адаптації в суспільстві і самовдосконалення;

Актуальність проекту

Ефективною формою підвищення професійної майстерності педагогічних працівників є робота над єдиною науково-методичною темою. Така форма роботи дозволяє підвищити професійну компетентність педагогів з різним рівнем кваліфікації, освіти, досвіду роботи, забезпечити умови для розвитку особистості, здатної до соціальної адаптації в суспільстві і самовдосконалення. Компетентнісний підхід забезпечує якість позашкільної освіти, підвищення ефективності процесу навчання, виховання, розвитку та соціалізації учнів, їх результативність. Одночасне вирішення не одного завдання, а цілого комплексу сприятиме підвищенню ефективності роботи в цілому та її інтенсивності.

Очікувані результати:

- підвищення якості навчально-виховного процесу, його результативності;
- підвищення компетентності, творчого потенціалу педагогів;
- розвиток інноваційного потенціалу педагогічного колективу, нового педагогічного мислення;
- формування компетентної особистості;
- створення належних умов для розвитку та самореалізації вихованців; створення ситуації успіху для кожної дитини;
- оновлення змісту, форм та методів навчально-виховної діяльності;
- удосконалення змісту, форм і методів методичної роботи.

Оцінювально-прогностичний ефект: упровадження проекту сприятиме побудові методичної роботи на засадах дослідно-пошукової діяльності.

Реалізація проекту: 2013- 2016 роки

Учасники проекту: педагогічний колектив ЛСЮН

Етап дослідження:

- опрацювання літератури, щодо «компетентності», «компетенцій», видів компетентностей, функцій компетентнісного підходу у позашкільній освіті;

- вивчення готовності педагогів до підвищення рівня компетентності;
- дослідження реального рівня професійної майстерності, потреб та інтересів педагогів;

Інформаційно-аналітичний етап:

- узагальнення зібраного матеріалу;
- систематизація та аналіз отриманої інформації;
- поширення інформації про проект через методичні наради, семінарські заняття, засідання педагогічних рад;
- аналіз результатів педагогічного процесу для виявлення завдань науково-методичної роботи;

Етап практичної діяльності:

Працюючи над проектом, були створені творчі динамічні групи, які займалися дослідно-пошуковою діяльністю з опрацювання теми, пошуком методів, засобів для оптимізації процесу. У межах творчої групи, кожен педагог працював над власною науково-методичною темою, що сприяло його саморозвитку та професійному самовдосконаленню. Найбільш значущі результати можуть бути використані для обговорення на семінарах, методичних нарадах.

Методичні теми, над якими працюють педагоги ЛСЮН
<i>Формування засад екологічної культури учнів засобами дидактичної гри</i>
<i>Впровадження і апробація інноваційних технологій екологічної освіти та виховання на заняттях гуртків</i>
<i>Впровадження інновацій – засіб активізації пізнавальної діяльності та підвищення інтересу до освітнього процесу в гуртках еколого-натуралістичного профілю</i>
<i>Розвиток творчих здібностей учнів шляхом впровадження в освітній процес інтерактивних форм та методів роботи</i>

Складовими системи впровадження компетентнісного підходу:

✓ Науково-методична та інформаційно-методична робота педагогів;
 Участь в проведенні педагогічних рад, семінарів-практикумів, майстер-класів, розробки та запровадження науково-освітніх проектів, видавнича робота, впровадження передового педагогічного досвіду.
 Для реалізації проекту, заплановано тематики засідань педагогічних рад, семінарських занять:

Навчальні роки	Тематика педагогічних рад	Тематика семінарських занять
2013/2014	- Роль сучасного позашкільного еколого-натуралістичного закладу в формуванні ключових компетенцій вихованців - Інноваційні підходи до навчально-виховного процесу в ПНЗ - Дослідно-експериментальна діяльність – фактор розвитку професійної компетентності педагогів	- Впровадження інтерактивних технологій в педагогічну практику керівників гуртків (<i>тренінг</i>) - Групової форми навчальної діяльності – засіб формування компетентності вихованців (<i>практикум</i>) - Наукової творчості – форма роботи з обдарованими дітьми (<i>практикум</i>)
2014/2015	- Професійна компетентність педагога-позашкільника - Технологія формування творчої особистості - Сучасні освітні технології в діяльності закладу еколого-натуралістичного профілю	- Розвиток комунікативної компетентності керівників гуртків (<i>тренінг</i>) - Сучасні інтерактивні методи формування здорового способу життя (<i>тренінг</i>) - Методика створення та використання мультимедійних технологій на заняттях гуртків (<i>презентація</i>)
2015/2016	- Технологія навчання як дослідження в закладі позашкільної освіти - Створення оптимальних умов для самореалізації особистості вихованця в умовах ПНЗ - Шляхи реалізації компетентнісного піходу до організації навчально-виховного процесу в ПНЗ	- Технологічна картка ефективного заняття (<i>практикум</i>) - Ділова гра – інноваційний метод педагогічної діяльності (<i>практикум</i>) - Впровадження технології навчання як дослідження в гурткову роботу (<i>круглий стіл</i>)

✓ Програмно-методичне забезпечення навчально-виховного процесу; Впровадження компетентнісного підходу передбачає посилення практичної та дослідницької спрямованості навчального процесу у гуртках, що дає можливість дитині самостійно виробляти компетентності: пізнавальну, практичну, творчу, життєву, соціальну, екологічну. Значна увага педагогів повинна приділятися організації дослідно-експериментальної роботи за напрямками роботи гуртків, проведенню практичних занять, організації фенологічних спостережень, проведенню пошуково – дослідницької роботи в природі, на об'єктах природно-заповідного фонду Лозівщини. Для активізації дослідницької діяльності вихованців, об'єднання розвитку їх інтелектуальних здібностей, дослідницьких умінь і творчого потенціалу, планується запровадити в навчально-виховний процес технологію навчання як дослідження. Впровадження технології, керівнику гуртка дасть змогу

викладати окремі теми і розділи програмного матеріалу орієнтуючись на застосування дослідницьких методів, вихованцю - відкриття ним нових знань на основі індивідуальної актуалізації попередньо засвоєних знань і вмінь.

✓ Робота з обдарованими дітьми та учнівською молоддю:

- залучення обдарованих дітей до участі у Всеукраїнських акціях, конкурсах, виставках;
- розробка та реалізація науково-освітніх проектів;
- залучення обдарованих вихованців до роботи в секціях МАН.

Науково-дослідницька діяльність – одна із форм роботи з обдарованими дітьми, а також засіб самореалізації як вихованця так і керівника гуртка. Науково-дослідницькі роботи в натуралістичному закладі екологічно спрямовані та базуються на місцевому матеріалі. Тому було розроблено тематику науково-дослідницьких робіт МАН:

- Сьогодення та екологічні проблеми дендропарку «Дружба»;
- Вплив інтенсивності руху транспорту на стан атмосферного повітря в місті Лозова;
- Екологічні та соціальні проблеми безпритульних собак міста Лозова;
- Біологія гніздування ластівки сільської на території Лозівського району;
- Сучасний екологічний стан долини річки Бритаї Лозівського району;
- Дослідження методів захисту посівів соняшника від бур'янів;
- Еколого-біологічна характеристика та господарське значення лісосмуг Лозівського району;
- Вплив діяльності людини на стан природної популяції лікарських рослин на луках поблизу села Світловщина Лозівського району;
- Сучасний стан, екологічне та господарське значення ставків поблизу селища Домаха;
- Антропогенний вплив на угруповання ранньоквітучих степових рослин.

✓ Розробка та реалізація проектів;

Однім із шляхів підвищення рівня еколого-натуралістичної освіти, вироблення пізнавальної, практичної і творчої компетентностей є впровадження екологічних проектів, як способу взаємодії педагога і вихованця між собою і навколишнім середовищем у їх реалізації.

Це значить, що вихованці оволодівають поняттями, знаннями про природу, екологічні проблеми та застосовують отриманні поняття і знання на практиці через творчу діяльність, з урахуванням їх нахилів та інтересів. *Проекти зовнішнього озеленення «Затишне подвір'я», «Зробимо наше місто красивим», «Мережево тіней», «Пори року»*- спосіб озеленити, «оживити», оздоровити деякі території закладу, міста; створити затишні куточки, де буде можливість відпочити, подихати свіжим повітрям, знайти єднання з

природою. Впровадження проектів дозволить створити неповторний, індивідуальний стиль територій закладу, міста, дасть можливість активізувати пізнавальну, науково-дослідницьку діяльність учнів, підвищити інтерес до гурткової роботи. Впровадженням проектів сприятиме дбайливому ставленню до оточуючого середовища, його оздоровленню та відновленню.

- ✓ Удосконалення освітнього процесу, його науково-методичного забезпечення, впровадження в навчально-виховний процес освітніх технологій, сучасних підходів, методик, наукових ідей, перспективного педагогічного досвіду.

Удосконалення освітніх технологій:

- Технологія особистісно - орієнтованого навчання;
- Технологія групової навчальної діяльності;
- Мультимедійні технології;
- Проектні технології

Апробація та впровадження освітніх технологій:

- Створення ситуації успіху;
- Технологія навчання як дослідження;
- Технологія розвивального навчання;
- Технологія формування творчої особистості

Запровадження нових форм і методів навчально-виховної діяльності: тренінгів, презентацій, ділових ігор, проектів, проблемно-пошукових та дискусій; інтерактивних методів в групову, проблемно-дискусійну навчальну діяльність.

Створення та поповнення інформаційно-методичних банків: «Технології екологічної освіти», «Інтерактивні методи навчання», «Методичні рекомендації з питань освітнього процесу», забезпечення педагогів матеріалами педагогічного досвіду Шукалюкової Л.В.

Етап: системно-узагальнюючий

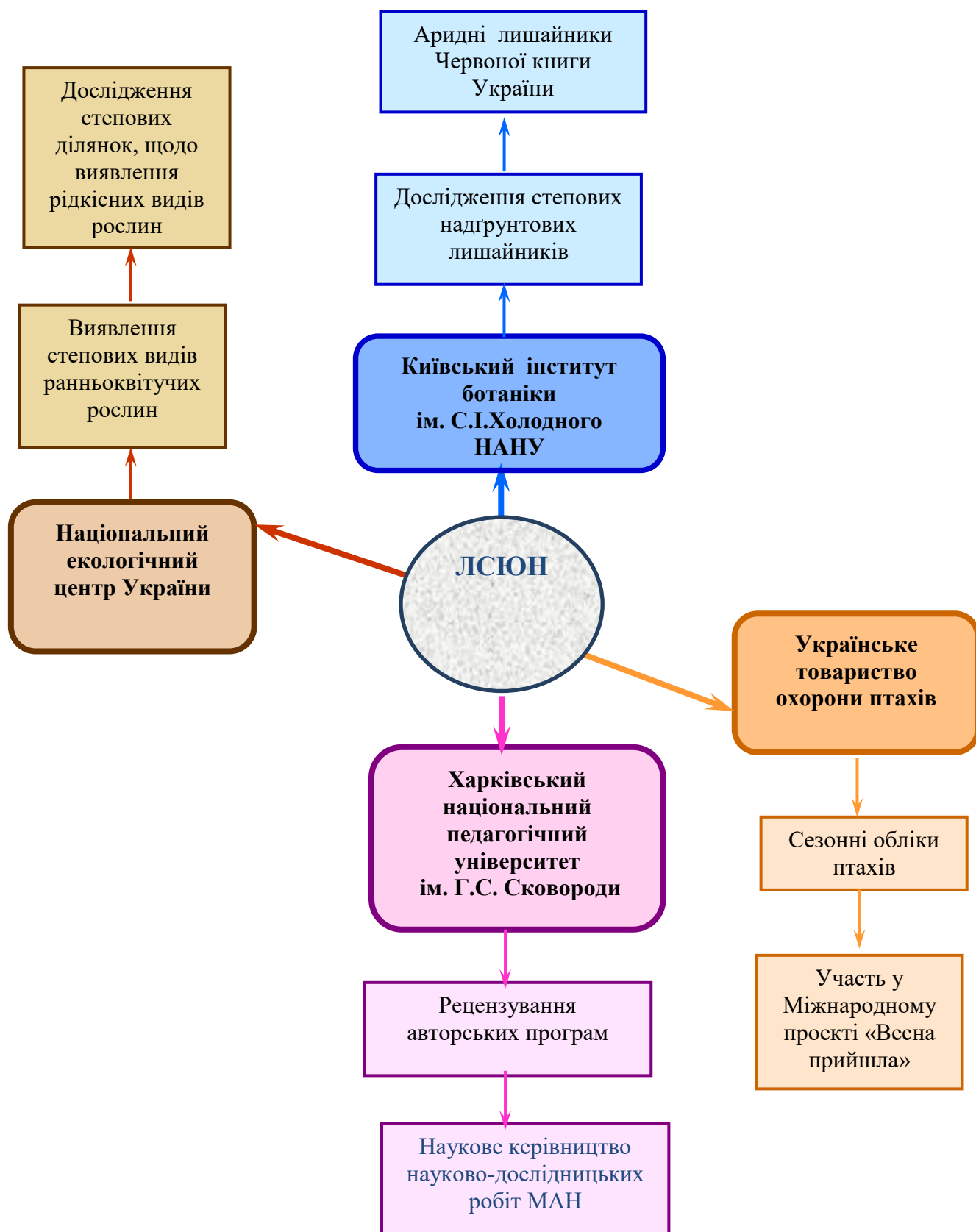
- узагальнення отриманих результатів, розроблення практичних рекомендацій;
- проведення творчих звітів динамічних груп за наслідками роботи над методичною темою;
- підготовка методичних рекомендацій на допомогу керівникам гуртків з розвитку ключових компетенцій вихованців;
- узагальнення результатів отриманих в результаті реалізації проекту на засіданні педагогічної ради «Компетентнісний підхід в організації навчально-виховного процесу – шлях до його оновлення».

Рефлексивний етап.

Схема впровадження дослідницької діяльності
на ЛСЮН

Організація співпраці ЛСЮН

Інноваційна діяльність керівників гуртків ЛСЮН

<i>№</i>	<i>П.І.Б керівників гуртків</i>	<i>Тема, над якою працює педагог</i>	<i>Освітні технології</i>	<i>Інтерактивні методи</i>	<i>Педагогічні знахідки</i>
1	Богуславська Світлана Миколаївна	Формування засад екологічної культури учнів засобами дидактичної гри	Технологія особистісно орієнтованого навчання; Технологія групової навчальної діяльності; Проектні технології; Ігрові технології Технологія розвивального навчання	Методи групової навчальної діяльності: «Спільний проект», «Пошук інформації» Методи колективно – групового навчання: «Мікрофон», «Мозковий штурм» «Незакінчені речення»	Розробляє та впроваджує дидактичні, ділові, екологічні ігри, проекти дизайну квітників; екологічні фізкультхвилинки
2	Гавриленко Ганна Вікторівна	Впровадження і апробація інноваційних технологій екологічної освіти та виховання на заняттях гуртків	Технологія особистісно орієнтованого навчання; Технології екологічної освіти; Технологія групової навчальної діяльності; Мультимедійні технології; Технологія навчання як дослідження; Технологія розвивального навчання	Методи групової навчальної діяльності: «Коло ідей», «Пошук інформації», «Синтез думок» «Акваріум» Методи колективно – групового навчання: «Мікрофон», «Мозковий штурм», «Навчаючи - вчуся» Методи опрацювання дискусійних питань: Метод«прес», «Займи позицію», «Дискусія»	Застосовує авторську екологічну казку на різних етапах занять; мультимедійні презентації занять; заняття-тренінги; заняття-диспути.

3	Шукалюкова Людмила Валентинівна	Впровадження інновацій - засіб активізації пізнавальної діяльності та підвищення інтересу вихованців до освітнього процесу в гуртках.	Технологія групової навчальної діяльності; Проектні технології; Технологія створення ситуації успіху; Технологія особистісно орієнтованого навчання; Мультимедійні технології	Методи проблемного навчання: «Дерево рішень», «Метод Прес» Методичні прийоми створення ситуації успіху: «Анонсування», «Сходи», «Зараження» Методи групової навчальної діяльності: «Спільний проект», «Коло знань», «Пошук інформації»,	Розробляє та впроваджує нетрадиційні форми проведення занять гуртків (заняття- подорожі, заняття – аукціони, заняття- марафони); творчі завдання; ділові ігри; проекти квітників, флораріумів, проблемно- дискусійне навчання.
4	Ірза Надія Миколаївна	Розвиток творчих здібностей учнів шляхом впровадження в освітній процес інтерактивних форм та методів роботи	Технологія створення ситуації успіху; Технологія розвивального навчання Технологія формування творчої особистості Технологія особистісно орієнтованого навчання;	Методичні прийоми створення ситуації успіху: «Навмисна помилка», «Анонсування», «Сходи» Методи групової навчальної діяльності: «Пошук інформації» Методи колективно – групового навчання: «Мікрофон», «Мозковий штурм»	Використовує різні техніки при роботі з природним матеріалом; творчі завдання; інтерактивні вправи

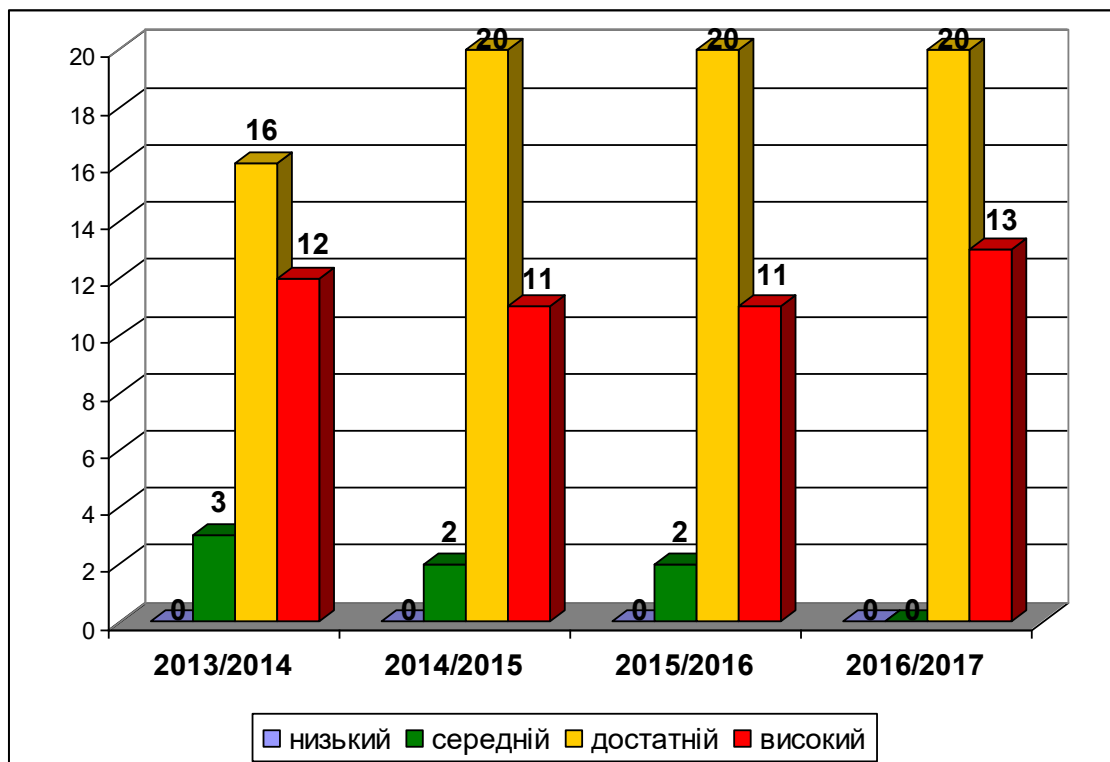
Публікації педагогів ЛСІОН у фахових Всеукраїнських виданнях

№	місяць, рік	Назва видання	Назва матеріалу	автор
1.	квітень 2013	Всеукраїнська газета «Позашкілля»	Дидактична розробка заняття гуртка «Усе про ліс»	Богуславська С.М. –керівник гуртка
2.	лютий 2014	«Біологія. Шкільний світ»	Екологічний захід «Весняний вернісаж»	Шукалюкова Л.В.- методист
3.	січень 2017	Всеукраїнська газета «Позашкілля»	Методична розробка заняття гуртка «Хижацтво. Значення хижаків як санітарів природи»	Гавриленко Г.В.- керівник гуртка
4.	серпень 2017	Всеукраїнська газета «Позашкілля	Методична розробка заняття гуртка «Фітодизайнер» «Аплікація із соломки»	Шукалюкова Л.В.- методист
5.	вересень 2017	Всеукраїнська газета «Позашкілля	Методична розробка заняття гуртка декоративно- ужиткового напрямку «Створення композицій в стилі «екібана»	Шукалюкова Л.В.- методист
16.	грудень 2017	Всеукраїнська газета «Позашкілля	Методична розробка виховного заходу з національно-патріотчного виховання «Народна криниця»	Богуславська С.М., керівник гуртка

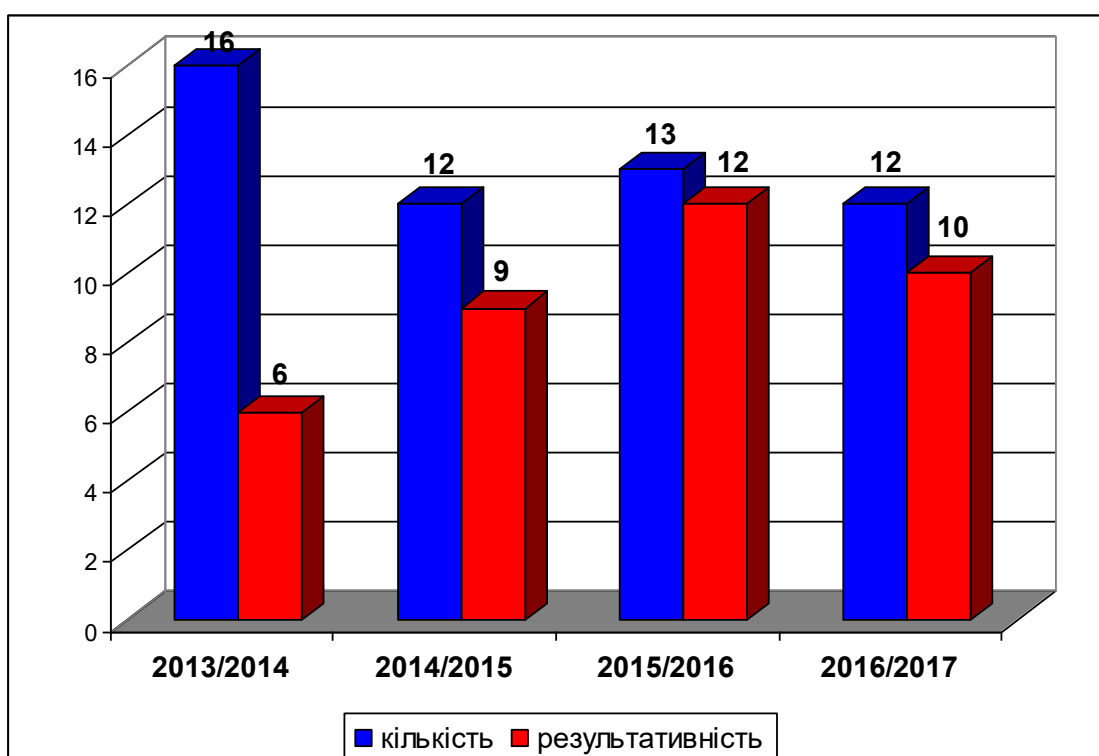
Участь педагогів ЛСЮН у професійних педагогічних конкурсах

Навч. роки	П.І.Б.педагога	Всеукраїнські конкурси, виставки-ярмарки педагогічних ідей і технологій	Назви методичних розробок	Результативність
2013/2014	Шукалюкова Л.В.	XXI обласна виставка-ярмарка педагогічних ідей і технологій	Методичні рекомендації щодо організації та проведення природоохоронних акцій	Диплом III ступеня
	Гавриленко Г.В.		Екологічна казка, як засіб формування екологічного мислення	Диплом III ступеня
	Богуславська С.М.		Використання екологічних ігор під час проведення екскурсій в природу	
2014/2015	Шукалюкова Л.В.	Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок з позашкільної освіти	Методичні рекомендації щодо організації та проведення природоохоронних акцій	Диплом III ступеня
	Богуславська С.М., Гавриленко Г.В., Шукалюкова Л.В.	XXII обласна виставка-презентація педагогічних ідей і технологій	Особливості профорієнтаційної роботи в позашкільному еколого – натуралістичному закладі	Диплом III ступеня
	Гавриленко Г.В.	Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок з позашкільної освіти	Екологічна казка, як засіб формування екологічного мислення	
2015/2016	Шукалюкова Л.В.	Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти	Методичні рекомендації щодо організації дослідницької діяльності в позашкільному еколого-натуралістичному закладі	Диплом I ступеня
2016/2017	Богуславська С.М., Гавриленко Г.В., Шукалюкова Л.В.	Всеукраїнський конкурс науково-методичних розробок з еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти	Особливості профорієнтаційної роботи в позашкільному еколого – натуралістичному закладі	Диплом II ступеня

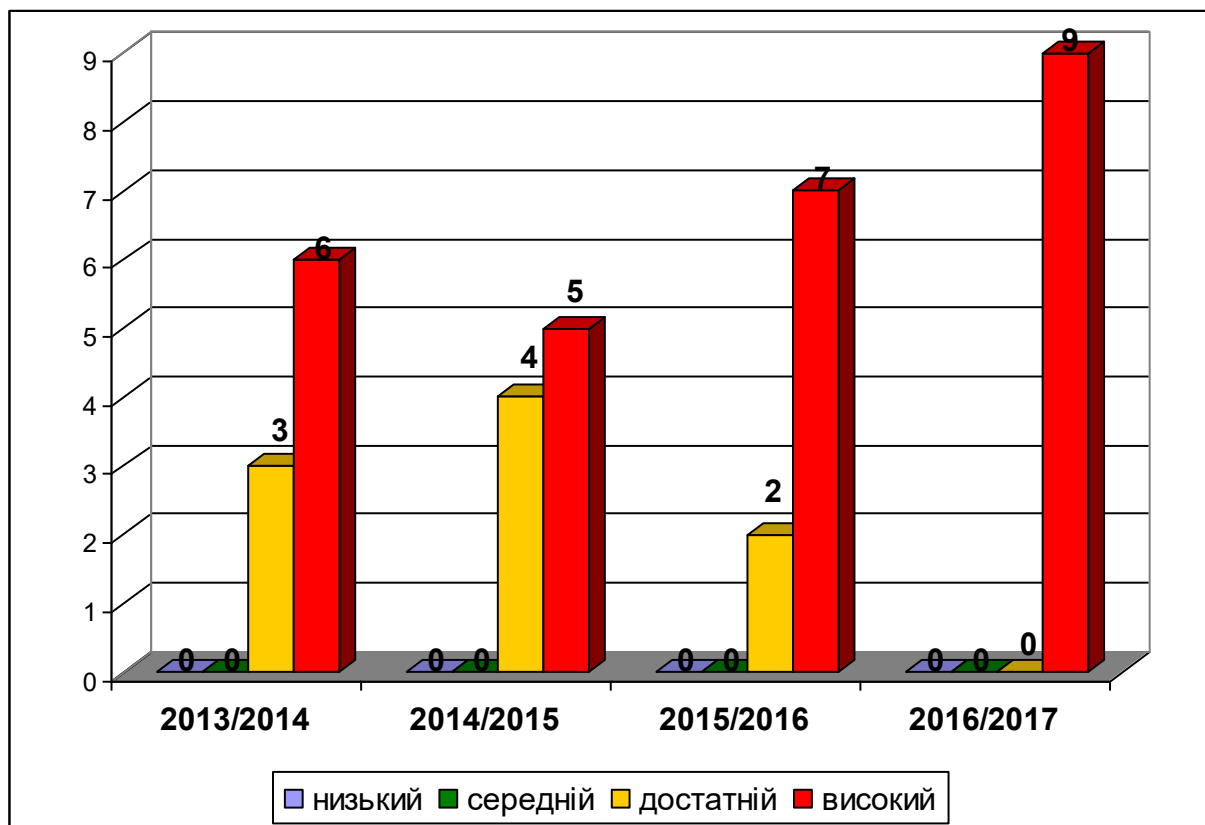
Моніторинг стану викладання в гуртках

Моніторинг участі в обласних, Всеукраїнських акціях, виставках, конкурсах

Моніторинг організаційно-масової роботи

Використана література

1. А.Ефремова, В.Верещагіна. Оптимізація освітнього простору ПНЗ шляхом модернізації науково-методичної діяльності.//Позашкілля.- 2017.-№9.С.9-12
2. Биковська О. В. Позашкільна освіта: теоретико-методичні основи : монографія. / О.В. Биковська. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.
3. Вербицький В. Технологізація навчально-виховного процесу в позашкільному освітньому просторі як принцип виховання особистості / Володимир Вербицький // Рідна школа. – 2010. – № 10. – С. 12-18.
4. Вербицький В. Формування практичного інтелекту учнів в умовах позашкільного еколого-натуралістичного закладу / Володимир Вербицький // Рідна школа. – 2011. – № 12. – С. 3-6.
5. Закон України «Про освіту» від 28.09.2017, ст.14
6. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4.07.2002 р. № 40– IV.
7. Закон України «Про позашкільну освіту» (від 22.06.2000 № 1841-III)
8. Заступнику директора позашкільного навчального закладу/упоряд.О.А. Артеменко, О.О. Колонькова.-К. : Шк.світ.2007.- С.-50-52
9. Каменюка Л.А. Особливості методу проектів в умовах позашкільного навчального закладу. Джерело педагогічної майстерності. Позакласна та позашкільна робота: Науково-методичний журнал.- Випуск№1(49).-Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2011.- С 90-92
- 10.Кириченко В.І., Ковганич Г.Г. Колективні форми науково-методичних роботи з педагогічними кадрами щодо розробки програми розвитку закладу. Джерело педагогічної майстерності. Позакласна та позашкільна робота:Науково-методичний журнал.- Випуск№1(49). -Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2011.- С.60-64.
- 11.Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2019 року (розпорядження КМУ від 14.12.2016 р. № 988-р)
- 12.Котич Р. Нестандартні варіанти засідання педради. Інформаційно-методичний журнал //Школа.-2008. -№8.-С. 12-14
- 13.Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В.Г. Кремень. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 424 с.
- 14.Л.Тихенко, Л.Бондар, Т. Кречотіна, Н.Перепилиця, Н.Сидоренко. Роль науково –педагогічної роботи у забезпеченні процесів розвитку позашкільної освіти. //Позашкілля.-2015. -№3.-С. 52-63
- 15.Лебедева Т. Метод проектів у формуванні життєвої компетентності особистості //Позашкілля.-2012.-№12.С.5-6
- 16.Марчел Паскаль. Тренінг як форма групової роботи.// Шкільний світ.- 2007.№23-24.-47с.
- 17.Методична робота в школі/Упоряд.М.Голубенко.- К.: Шк.світ.2007.- С.-50-52
- 18.Н.Давидюк. Проектна діяльність – шлях до майстерності методиста.// Позашкілля.-2009. №8.- С. 50-64
- 19.Н.Савченко, Г.Ковганич, В.Кириченко. Науково-методична робота в ПНЗ:зміст, форми, технології. //Позашкілля.-2010.-№8 С.3-15

20. О. Пометун, Л. Пироженко. Інтерактивні технології навчання. // Позакласний час. Плюс. - 2007. - №1. - С.31-79
21. О. Портнова. Використання сучасних педагогічних технологій. Методичні рекомендації. // Позашкілля. - 2007. - №1. - с.10-15
22. Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. та ін.; За ред. О.М. Пехоти. - Освітні технології. Навч.-метод. посібник. - К.: А.С.К., 2004. - 356 с.
23. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000р. № 522.
24. Сучасні форми роботи з педагогами / упорядник М.К. Голубенко. - К.: Шк. світ, 2010. - С.65-69
25. Т. Помазан. Інтерактивні форми роботи в гуртках. // Позашкілля. - 2012. - №9. - с.12-13
26. Чащина В.О., Лимар О.М. Застосування тренінгів на різних етапах уроків географії. // Географія. - Х.: Видавнича група «Основа». - №10, 2012
27. Шевчук К. Управління інноваційною діяльністю // Завуч. - 2007. - №1. - С.10-12

Інтернет-ресурси:

<https://www.narodnaosvita.kiev.ua/>
<http://www.google.com.ua/>
<http://ua-referat.com/>
<http://osvita.ua/>
<http://narodna-osvita.com.ua/>
http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/
<http://www.google.com.ua/url?url=http://ocpo.sumy.ua/informacijno-resursnij-centr/naukovo-metodichni-materiali>